

Täysistunto

Tiistai 17.1.2023 klo 13.59—16.52

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 264/2022 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 21/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 21/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.34 **Suna Kymäläinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Harvemmin on tässä puoli viiden aikaan vielä lähes yksin salissa. Hienoa, että puhemies löytyy ja vielä edustaja Nurminenkin on siellä reippaana paikalla.

Meillä on nyt käsittelyssä liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista annetun lain muuttamisesta. Mainittua lakia muutettaisiin niin, että siinä määriteltäisiin vähimmäisvelvoitteet, joita hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS-yhtymän tulee noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen ajoneuvo- ja liikennepalveluhankinnoissa. Velvoitetasot olisi porrastettu kolmeen eri luokkaan alueellisten erityispiirteiden mukaan. Lisäksi kuntayhtymien ja kuntataustaisten yhtiöiden velvoitetasoja selkeytettäisiin.

Valiokunnan mielestä on kannatettavaa, että puhtaita ajoneuvoja lisätään julkisissa hankinnoissa, kuten EU-sääntelykin velvoittaa. Esitys tukee fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitetta puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä sekä vastaavasti tukee keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa asetettuja tavoitteita. Valiokunnan mielestä on tarpeellista, että velvoiteosuudet asetetaan myös hyvinvointialueille, sillä ne hoitavat jatkossa toimintoja, jotka ovat aiemmin olleet kuntien ja kuntayhtymien vastuulla. Valiokunta pitää myös hyvänä, että esitys selkeyttää kuntayhtymien ja kuntataustaisten yhtiöiden velvoitteita.

Valiokunta katsoo, että tiettyjen ajoneuvojen jättäminen lain soveltamisalan ulkopuolelle on tärkeää. On tarpeen, että M1-luokan ajoneuvot, jotka ovat soveltuvia pyörätuolissa istuvan henkilön kuljettamiseen, jäävät lain soveltamisalan ulkopuolelle ajoneuvokaluston saatavuuden ja yhdenvertaisten liikkumismahdollisuuksien turvaamiseksi. Samoin erikoisvarustellut ajoneuvot, kuten hälytysajoneuvot, jäävät perustellusti soveltamisalan ulkopuolelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 150/2022 vp

Asiantuntijakuulemisissa on kiinnitetty huomiota asetettujen velvoitteiden kustannusvaikutuksiin sekä siihen liittyen myös lataus- ja jakeluverkoston riittävyys. On tuotu esiin, että monilla alueilla on tällä hetkellä merkittäviä puutteita lataus- ja jakeluverkoston kattavuudessa. Tähän liittyen valiokunta painottaa, että lataus- ja jakeluverkoston kehittämisessä on tarpeen huomioida palvelujen toimivuus alueellisesti siten, että latauspisteitä rakennetaan palvelutuotannon tarpeiden mukaisesti. Asiantuntijakuulemisissa on pidetty monien haja-asutusalueiden veloitteprosentteja nykytilanteeseen nähden varsin korkeina ottaen huomioon myös joidenkin ajoneuvojen saatavuuteen ja pitkiin toimitusaikoihin liittyvät haasteet. Valiokunta pitää tärkeänä, että asiaa, siihen liittyviä haasteita ja erityisesti sen kustannusvaikutuksia seurataan ja arvioidaan tiiviisti jo ennen kuin laista tai siihen sisältyvistä eriytetystä veloitteprosentista tehdään jälkiarviointi ennen toisen hankintajakson alkua. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hyväksyessään voimassa olevan lain eduskunta hyväksyi myös lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto huolehtii jo ennen esityksessä tarkoitettua väliarviointia kuntien rahoitusperiaatteen toteutumisesta myös käytännössä.

Lopuksi valiokunta haluaa kiinnittää huomiota viranomaisohjeistuksen ja neuvonnan tarpeellisuuteen lain täytäntöönpanossa. Valiokunta pitää tärkeänä, että Liikenne- ja viestintäviraston määrärahojen riittävydestä huolehditaan sen valvonta- ja neuvontatehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi. Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että lainsäädännön mahdollistama Liikenne- ja viestintäviraston raporttitietojen luovuttaminen hankintayksiköille toteutetaan mahdollisimman joustavalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on laskenut Lapin ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueiden vähimmäisosuuksia ehdotetusta 35 prosentista 20 prosenttiin. Saadun selvityksen mukaan molemmilla alueilla on merkittäviä haasteita tarvittavan lataus- ja jakeluverkoston kehittämisessä ja muun muassa sähköautojen hyödyntämisessä johtuen paikallisista olosuhteista, kuten erittäin pitkistä etäisyyksistä sekä harvasta asutuksesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellä mainittujen muutosten jälkeen hyvinvointialueiden vähimmäisosuuksien keskiarvo vastaa nyt voimaan saatettavassa direktiivissä asetettua 38,5 prosentin vaatimusta.

Lisäksi valiokunta on tehnyt pieniä lakitekniisiä korjauksia. Valiokunta ehdottaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna.

Arvoisa puhemies! Mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitoksia, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen. — Edustaja Aittakumpu poissa, edustaja Reijonen myös poissa, edustaja Mäenpää poissa, edustaja Torniainen poissa, edustaja Hoskonen poissa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 264/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.